

Thông tin về Thiên nhiên và Bảo tồn

Nguồn: Công an nhân dân   Số: 1069   Ngày: 30/6/08

VƯỜN QUỐC GIA CÁT BÀ (HẢI PHÒNG):

Hệ sinh thái đa dạng đang bị xâm hại

Độc đáo rừng, biển, hang động

Tiến sâu vào VQG Cát Bà, chúng tôi có thể thấy nhiều loài thực vật quý hiếm. Loài cây đặc trưng và dễ thấy ở đây là cây kim giao. Rừng kim giao nằm cách trung tâm vườn chỉ 1km trên núi đá vôi là loài cây gỗ quý. Dù có bàn tay cải tạo của con người, nhưng rừng vẫn mang vẻ hoang sơ và sự đa dạng sinh học vốn có. VQG Cát Bà tổng diện tích 16.196ha, có khoảng 160 loài chim sinh sống, hơn 1.000 loài thực vật, 53 loài thú trên cạn, hàng trăm loài cá biển... Nhiều loài có trong sách Đỏ Việt Nam và sách Đỏ thế giới. Nếu đi sâu vào trong rừng, du khách có thể quan sát được nhiều loài thú, thậm chí cả những loài thú quý hiếm như voọc đầu trắng.

VQG Cát Bà có một vùng ngập nước trên núi cao hết sức độc đáo, gọi là Ao Ếch rộng khoảng 3,2ha. Đây là đầm nước duy nhất trên núi cao, nước trong đầm Ao Ếch không bao giờ cạn, kể cả mùa hè. Do có điều kiện tự nhiên thuận lợi và nguồn nước ngọt dồi dào, Ao Ếch trở thành nơi cư trú của rất nhiều loài thú nhỏ như chuột, nhím, chồn, các loài chim, rùa núi, rắn, ếch nhái và động vật thủy sinh như cua, cá... Tại Ao Ếch chỉ có một loài thực vật thân gỗ duy nhất sinh sống là cây và nước.

Biển là sinh cảnh có tính đa dạng sinh học cao nhất ở Cát Bà. Theo điều tra sơ bộ, vùng biển VQG Cát Bà có 186 loài thực vật phù du, 105 loài cá biển, nhiều loại cá có giá trị kinh tế cao như cá heo, đồi mồi, tôm hùm, tu hải, bào ngư... nhiều loài hiếm thấy ở vịnh

Bắc Bộ như cá tráp đen, cá sóc... Ngoài ra, VQG còn có sinh cảnh ngập nước gồm nhiều loại hình khác nhau như đầm lầy ngập mặn, rừng ngập mặn...

Nhiều hành động xâm hại VQG

Ban quản lý VQG Cát Bà cho biết, hệ sinh thái rừng và biển của VQG là môi trường không thể thay thế được đối với tất cả các loài động, thực vật trên cạn và dưới nước, kể cả cộng đồng dân cư sinh sống trên đảo. Vì vậy, việc duy trì và bảo tồn bền vững các hệ sinh thái tự nhiên và nguồn tài nguyên thiên nhiên phong phú của VQG Cát Bà là hết sức quan trọng. Tuy nhiên, những tác động tiêu cực hiện nay của con người đối với thiên nhiên VQG ngày càng tăng, gây ra hậu quả nghiêm trọng trước mắt và lâu dài.

Hiện nay, nạn phá rừng để khai thác gỗ, củi và lấy đất làm nương vẫn đang diễn ra. Đây là một hành động xâm hại rừng rất nguy hiểm bởi rừng trên núi đá vôi là hệ sinh thái rất nhạy cảm với thảm thực vật tăng trưởng rất chậm. Nếu bị chặt phá bừa bãi, rừng chỉ có thể phục hồi sau nhiều thế kỷ.

Điều đáng lo ngại là nhiều loại động vật hoang dã quý hiếm của VQG đang bị khai thác quá mức, dẫn đến sự suy giảm nhanh chóng về số lượng. Khi, voọc, sơn dương, trăn, rắn, rùa núi, nhím, một số loài chim... là đối tượng săn bắt, buôn bán của bọn lâm tặc. Bên cạnh đó là nạn phá rừng ngập mặn để nuôi trồng hải sản cũng ảnh hưởng nghiêm trọng đến hệ sinh thái VQG. Đảo Cát Bà có diện tích rừng ngập mặn

lớn nhất Hải Phòng, nhưng từ năm 1983 đến nay, trên 1.000ha rừng ngập mặn ở Cát Bà đã bị người dân địa phương phá hủy để làm đầm nuôi tôm. Nhiều loài rùa biển, rắn biển hoặc động vật quý hiếm, có giá trị kinh tế cao bị khai thác quá mức, thậm chí khai thác theo kiểu hủy diệt như đánh mìn, đánh điện, phá vỡ rạn san hô và môi trường biển...

Trước những nguy cơ đang diễn ra hằng ngày và lâu dài, VQG Cát Bà đã phối hợp với Quỹ Quốc tế bảo vệ thiên nhiên (WWF) thành lập Trung tâm Giáo dục môi trường của VQG Cát Bà nằm trong khuôn khổ dự án "Tăng cường công tác giáo dục môi trường tại VQG Cát Bà". Nhiệm vụ cơ bản của Trung tâm là cung cấp cho khách du lịch thông tin và hiểu biết sâu sắc về thiên nhiên và đa dạng sinh học ở đây, đặc biệt là công tác bảo tồn để du khách góp phần bảo vệ thiên nhiên. Tuy nhiên, để bảo vệ VQG luôn là một khu dự trữ sinh quyển thế giới, Ban quản lý VQG cũng như chính quyền và các cơ quan chức năng địa phương cần xử lý nghiêm những trường hợp săn bắt, khai thác tài nguyên trái phép. Bên cạnh đó, cần có chiến lược cho cư dân địa phương ổn định phương thức sản xuất, tích cực tham gia trồng rừng, thay thế củi đun bằng các sản phẩm phụ trong nông nghiệp, phát triển mô hình xen canh tôm cua trong rừng ngập mặn để đảm bảo phát triển sản xuất và bảo vệ bền vững rừng ngập mặn. Có vậy, VQG Cát Bà mới bảo tồn được đa dạng sinh học và phát triển kinh tế bền vững.

VIỆT HÀ